

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, 3. februarja 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 13.

Elektrifikacija banovine.

V naši javnosti se je o elektrifikaciji banovine še pred kratkim živahno razmotrivalo. Zato bo brez dvoma zanimalo tudi gospodarske kroge, kako se program izvaja. Radi tega priobčujemo pa zadnji »Samoupravi«, ki jo izdaja banska uprava, nastopni informativni članek.

»Po programu, ki ga je začela izvajati banovina v letu 1930., elektrifikacija banovine uspešno napreduje. Največje in najvažnejše delo, ki ga je vršila banovina v preteklem letu na polju elektrifikacije, je zgradba daljnovoda visoke napetosti Velenje—Črnuče. Ta daljnovod je dolg 65 km.

V Črnučah se bo zgradila takoj začetkom leta 1931 velika transformatorska postaja, v kateri se bo transformiral električni tok, ki bo prišel po glavnem daljnovodu iz Velenja, za enkrat z napetostjo 35.000 voltov, pozneje pa z napetostjo 60.000 voltov na nižjo napetost in bodo izpeljani od te transformatorske postaje vodi z napetostjo 20.000 voltov v smereh proti Domžalam in Kranju ter Litiji, proti Gorenjski, Dolenjski in Notranjski. Od teh daljnovodov z napetostjo 20.000 voltov bo mogoče na poljubnih mestih priključiti potom manjših transformatorjev lokalna omrežja, ki bodo služila elektrifikaciji posameznih krajev.

Že izdelava načrtov za glavni daljnovod Velenje—Črnuče je zahtevala mnogo časa in mnogo truda, posebno še, ker je svet preko Trojan, koder bo daljnovod izpeljan, hribovit. Vsled tega zahteva gradnja tako dolgega in važnega daljnovoda mnogo truda in naporov.

Gradnja daljnovoda, ki bo tvoril glavno postajo za nadaljno elektrifikacijo banovine, se namerava tako pospešiti, da bo dograjen daljnovod v aprilu leta 1931. Doslej se je po izvršenem trasiranju posvečala največja skrb pravočasni in hitri dogotovitvi betonskih temeljev za velike železne drogeve.

Teh temeljev pozimi, ko zapade sneg in nastopi hud mraz, ne bi bilo možno graditi.

Na vsej progi od Črnuč do Velenja je projektiranih 114 železnih drogov. Največja drogova bosta stala na obeh bregovih Kamniške Bistrice in bosta visoka 34 m, največje razpetje med dvema drogoma bo pa znašalo v bližini Krašnje 453 m.

Železni drogovni so že naročeni, deloma v tovarni tudi že gotovi in se prične s postavljanjem istih že v mesecu januarju.

Betonske temelje za te železne drogeve je gradila Stavbna družba v Ljubljani. Vse delo je bilo dogotovljeno že pred nastopom mraza, za kar se imamo zahvaliti ugodnemu jesenskem vremenu. Zadnji temelj je bil zabetoniran neposredno pred Božičem dne 20. decembra 1930.

Betoniranje temeljev je bilo združeno s težkočami, ne samo vsled tega, ker morajo biti temelji izdelani zelo solidno in točno, marveč tudi predvsem vsled velikih terenskih neprilic. Delo je bilo raztreseno po 35 km dolgi progi na 114 različnih mestih. V progi od Krašnje do Ločice preko Trojan ni bilo možno dobiti v bližini stavbnih jam materiala, primerne za betoniranje. Vsled tega je bilo treba pripravljati pesek in gramoz v posebnih kamnolomih, oddaljenih včasih po več kilometrov od kraja porabe. Razvažati ga je bilo

treba od drž. ceste Trojan—Celje po slabih, strmih poljskih potih, včasih tudi po popolnoma nedostopnih krajih do mesta uporabe, večkrat so morali delavci znositi ves za temelje potrebni gradbeni material, pesek, gramoz, cement in drugo — na hrbtu v precejšnje razdalje do stavbnih jam, ker drugače ni bilo mogoče priti na hribe, na katerih bodo stali železni drogovni. Nekateri taki temelji so pa zelo veliki, najdejo se taki, ki imajo preko 40 kub metrov betonskega zidu.

Kako ogromno delo je bilo izvršeno v pretekli jeseni z dogotovitvijo betonskih temeljev, se more presoditi iz sledečih podatkov:

Za vseh 114 temeljev je bilo potrebno nad 2.700 kub metrov betonskega zidu, vbetoniranega je pa v temeljih okroglo 3-5 vagonov železa. Pri zgradbi temeljev je bilo zaposlenih od meseca avgusta počeni stalno 150—200 delavcev. Vsi stroški za napravo temeljnih podstavkov znašajo skoraj 1.700.000 Din.

Na progi od Velenja proti St. Petru v Savinjski dolini se že postavljajo leseni drogovni. Ti drogovni bodo pritrjeni v železo-betonskih podstavkih System-Ritter. Podstavki so že vsi gotovi ter tudi že deloma po progi razvoženi. Poleg 114 železnih drogov, bo na progi od Velenja do Črnuč potrebnih 346 lesenih drogov.

Revizija avstrijske carinske tarife.

Te dni bo predložena parlamentu nova carinska tarifa. Avstrijski agrarni krogi zahtevajo povišanje carinske tarife, tihoče se agrarnih produktov. Tako n. pr. zahtevajo, da se poviša carina za pšenico na 40 S (464 Din) za q, za moko pa na 58—65 S (464—520 Din). Do sedaj je znašala carina za pšenico 2-88 S (23 Din), a za moko 7-20 S (57-60 dinarjev), zahtevajo torej, da se carina poviša 14-kratno! Ako bi avstrijska vlada sprejela te predloge, potem bi popolnoma onemogočila trgovinske pogodbe z Jugoslavijo in Madžarsko. Že ko je hotela pri zadnjih pogajanjih avstrijska delegacija povišati carinsko postavko za žito na 8-kratno višino, se je temu madžarska vlada uprla, tako visoko povišanje, kot ga zahtevajo avstrijski agrarji, pa izključuje vsaka pogajanja sploh.

Ali je res pri nas svinjska kuga tako razširjena?

Po službenih podatkih posameznih banskih uprav se je konstatirala v razdobju od 1. do 15. januarja t. l. svinjska kuga v 130 občinah z 622 okuženimi hlevi. Skoro vsi ti slučajji so sporadični in po večini v moravski in dunavski banovini; tu se pa javlja svinjska kuga pred vsem pri onih svinjah, katere skupaj pasejo.

V isti in celo večji meri se dobi svinjsko kugo tudi v drugih državah. Na Madžarskem n. pr., ki je po teritoriju manjša od naše države, so konstatirali kugo v 281 občinah z 977 hlevi. Pa tudi v Avstriji vlada svinjska kuga v 87 občinah z 172 hlevi.

Iz tega je razvidno, kako neumestna je bila prepoved avstrijske vlade, tihoča se uvoza naših svinj v Avstrijo pod pretvezo, da vlada v naših krajih svinjska kuga epidemično. S preklicom prepovedi je Avstrija popravila svojo zmotu.

Razen navedenega so bile Kranjske deželne elektrarne, ki grade v imenu banovine električno omrežje, tudi drugod zelo zaposlene. V letu 1930, je bilo priključenih na banovinsko električno omrežje 17 vasi severno Kranja. V ta namen je bilo dograjenih 12 km daljnovodov visoke napetosti, 7 zidanih transformatorskih postaj in 15 km lokalnega omrežja.

Na omrežje Završnice sta bili dalje priključen tudi vasi Zaloše in Dobropolje.

Dograjen je bil 11 km dolg daljnovod Velenje—Dobrna, tako da dobiva Dobrna električni tok že iz Velenja. Podaljšan je tudi daljnovod od Šoštanj do Topolšice, ki je dolg 4 km in v Topolšici je dograjena transformatorska postaja.

V letu 1931. čaka elektrarne zopet novo delo. Treba bo dokončati daljnovod Velenje—Črnuče, zgraditi v Črnučah in v Podlogu v Savinjski dolini transformatorske postaje ter graditi od teh postaj pred vsem daljnovode 20.000 voltov ter priključiti čim več krajev v bližini teh daljnovodov na banovinsko električno omrežje.

V teku so tudi že predela za gradnjo daljnovoda 60.000 voltov iz Črnuč do Završnice, ki tudi mora biti že gotov koncem tekočega leta. Zgraditi bo treba tudi v bližini Kranja v Žirovnici ob tem daljnovodu večje transformatorske postaje.

* * *

Gradnja novih poštних poslopij v Jugoslaviji.

V ministru za gradbe se je izdelal načrt za gradnjo 350 poslopij za pošto, brzjav in telefon po vaseh in mestih. V ta namen se bodo izdali posebni boni, ki se bodo vsakoletno odplačevali v svrhu amortizacije investiranega denarja. Podjetniki ne bodo dobili za gradnjo denarja, ampak le bone, ki pa bodo imeli varščino v budžetu ministru za gradnjo in v čistem dobičku poštne hranilnice, ki znaša letno preko 40 milijonov Din. Če se bo ta sistem obnesel, bodo tudi druga ministruva pričela na isti način graditi poslopija svojega resora.

DRAŽBA KOŽ DIVJADI DNE 26., 27. IN 28. JANUARJA.

Napródaj je bilo mnogo več blaga kakor prejšnja leta. Kakovost kož radi mile zime in ker ni snega, primeroma slaba. Blaga je bilo 40% iz Dravske banovine, 60 od sto pa iz ostalih delov države, zlasti iz Hrvatske (lisice), Dalmacije (kune belice) in Bosne (lisice). Kupcev je bilo mnogo več iz Zagreba, Trsta, Inomosta, Dunaja, Leipziga in letos prvič tudi iz Amsterdama. Vendar je bilo povpraševanja malo in še to le za prvovrstno blago. Kupci so se predvsem zanimali za kune belice, jazbece in prvovrstne gorske lisice. Vzrok manjšemu povpraševanju leži v tem, ker Amerika letos ni reflektant za kože in pa radi splošne gospodarske krize. To je seveda vplivalo tudi na cene, ki so zelo padle. Značilno je, da ima Leipzig in Newyork še vse lanskoletne zaloge. Vendar pa so bile v primeri s svetovnimi cenami dosežene še dovolj ugodne cene. Prihodnja dražba se vrši dne 23. marca 1931.

Fr. Zelenik.

Disciplina.

Nimam v mislih discipline, ki je tesno zvezana z vojaškim komisom, ampak mislim na disciplino v službi trgovine. Tudi tukaj je in mora biti doma disciplina, ali kakšna je ta disciplina?

Priznati moramo, da je danes mnogokaj boljše v trgovini, kot je bilo svoje čase, ali reči pa tudi smemo, da so tudi prejšnji časi imeli marsikaj dobrega. Niso daleč za nami časi, ko sta bila trgovec in nastavljenec bolj navezana drug na drugega, ko je bil nastavljenec bolj član rodbine kot pa uslužbenec. Razmerje med njima je bilo skoraj tako, kot med očetom in otrokom.

Ko pišem ta članek, imam pred očmi neko ugledno trgovsko tvrdko precejšnjega obsega in odličnega ugleda. Firma zaposluje razmeroma malo nastavljencev, ali ti delajo. Delo je enakomerno razdeljeno, nobeden ni prikrajšan na delu pa tudi ne preobremenjen in nobeden ni primoran vleči za drugega. Nastavljenci se drže trgovine in je kaka izprememba osebja velika redkost. Nastavljenci so namreč dobro plačani in se lepo z njimi ravna. Šef je pač včasih tudi bolj jasen, ali ne zmerja in se tudi v opominih čuti dobrohotnost. Čeravno ostaja gospodar zvečer dalje v pisarni, vendar imajo nastavljenci pravico, da ob uri odidejo. Včasih trgovec ni v trgovini ali v pisarni, pa se vseeno dela z enako vestnostjo in marljivostjo kot v njegovi prisotnosti. Trgovec se lahko zanese na svoje nastavljence, ker se ti zanimajo za trgovino, v kateri uživajo znatno mero samostojnosti. Šef ne čepi za pisalno mizo, ampak je vedno okoli po svojih trgovskih prostorih. Ni pa malenkosten, čeravno se zanima za vse. Tudi nima ovaduhov, ne raznih ogledal, odprt in lukenj. Zato se pa ne začnejo čistiti predali in ne začnejo škripati peresa, ko se zaslišijo koraki »starega«. Vajenec nemoteno živahno grize svoj hlebček kruha, čeravno gre gospodar mimo. H gospodarju lahko pride vsaki nastavljenec vsaki čas in govori z njim, kakor bi govoril s svojim sonastavljencem. In vendar ga vsi spoštujejo in mu izkazujejo čast. Ljubijo in čislajo ga radi njegove dobrohotnosti. Trgovina dobro uspeva. V tej trgovini vlada disciplina, čeravno se ne govori o njej.

Disciplina v trgovini mora biti nekaj naravnega, ne pa s številnimi predpisi in uvedbami vzdrževani stvor, katerega občutijo nastavljenci kot breme, kot oviro vsake osebne samostojnosti. Kdor smatra svojo trgovino ali podjetje za stroj, v katerem so nastavljenci le kolesje, bo slabo delal. Ljudje niso ne stroji in ne njegovi brezdušni deli, ampak živa bitja. Predpisi ne smejo jemati nastavljencu veselja do dela in zanimanja za trgovino in njen uspeh. Ne sme se vzbuhati v nastavljencih le občutek, da morajo poslovne ure redno odsedeti ali prestati, da nimajo pravice do kake samostojnosti in si je ne smejo prilastiti v kakem odločilnem trenutku, da se ne pregrešijo proti predpisom ali disciplini v podjetju. Navidezno gre tudi tukaj vse v redu, stvarno pa ni zanimanja za trgovino in tudi ne more biti. Ne dela z veseljem in zanimanjem nastavljenec, kateri občuti, da je le gospodarjev plačanec, kateri nima besede

in ne sme ničesar povedati ali odločiti. Pač pa se nekako z zadovoljnostjo poskuša prekršiti na skrivnem ta ali oni predpis. Predočimo si samo iz svojega življenja razne prilike. Ako na vsakem voglu vidimo tablo s kakšno prepovedjo, s katero slavni magistrat ali kdo drugi prepoveduje to ali ono, ali ne čutimo nekega zadovoljstva, če nekoliko prekršimo prepoved! Najbolj prijetno je hoditi po gozdni poti, katero prepoveduje magistrat. Če bi ne bilo table, bi marsikdo ne mislil na hojo po tej poti. Manj prepovedi, pa bo več ljubezni in spoštovanja do gosposke. Tudi najbolj zvest državljani, občan in davkoplačevalec rad nekoliko ponagaja. In ravnotako je v trgovini.

Brezuspešna je zahteva, da naj nastavljenec med poslovnimi urami popolnoma pozabi na svoje zasebne zadeve in naj bi o njih ne razgovarjal s sonastavljencem. Ni gospodarja, kateri bi mogel preprečiti, da bi se nastavljenec ne spomnil v trgovini na neprilike doma, da je bolana žena, otrok, mati, oče itd. Nastavljenec je v prvi vrsti človek in potem še le nastavljenec. Žalostno bi bilo, ako bi ne bilo tako. Nihče ne bo preprečil, da bi se v trgovini ali v pisarni ne izpregovorila tudi kaka beseda. Nastavljenci niso trapisti.

Dobrohotni opomin z lepimi besedami veliko več zaleže kot pa dolga pridiga in izbruhi jeze. Izobraženez zna povedati vse na lep način.

Nastavljenca se ne sme grajati vpricho sonastavljencev, posebno ne pred njemu podrejenimi, najmanj pa pred strankami. Pove se med štirimi očmi v pisarni. Ako se graja vpricho drugih, se grajanega ponižuje in se mu vceplja malodušnost. Ako je potrebno, da se nastavljencu pove mnenje, se naj to zgodi vedno zvečer po zaključku v pisarni in v dostojni obliki.

Na drugi strani pa jako zaleže in mnogo koristi, če se izreče zaslužena pohvala in priznanje.

Vladati mora red glede odpiranja in zapiranja. Opoldanski odmor naj bo tolikšen, da nastavljenec lahko mirno povzije svoje kosilo in se nekoliko odpočije.

Kadar se vrši čezurno delo, je umestno, da se nastavljencem ponudi kak prigrizek in morda tudi kozarec vina. Take prilike so n. pr. o božiču, ob inventuri in druge.

Odjemalci radi vidijo znane in starejše obraze v trgovini in jim tudi veliko bolj zaupajo kakor pa mladim novincem. Čital sem nasvete modernih organizatorjev, kateri priporočajo zaposlovanje mladih moči, ker so cenejše. Starejši nastavljenci so pač dražji, ali poznajo stroko in stranke, kar je glavno, ter z mnogo večjim uspehom strežejo in uživajo večkrat znatno več zaupanja pri strankah kot pa njihov mlad gospodar sam. V nekaterih strokah so izkušeni in priletnejši nastavljenci sploh neobhodno potrebni.

Nikdar ne sme sedeti šef na tako visokem šimeljnu, da bi si nastavljenci ne upali do njega, namreč do gospodarja, ne do šimeljna, s svojimi željami in osebnimi zadevami ali celo v zadevah trgovine. Kdor je na tako visokem, tisti slabo vozi.

Znane so firme, v katerih je običaj, da gospodar katerikrat priredi zabavo ali skupni izlet ali kaj drugega z nastavljenci in pri takih prilikah se nastavljenci marsikaj porazgovorijo s šefom in mu tudi marsikatero zaupajo.

Kdor vidi v nastavljencu ne plačano orodje, ampak sotrudnika, ta bo imel v svoji trgovini ali v svojem obratu največ discipline, pa najmanj jeze.

Kakor je gospodar za nastavljence, tako so nastavljenci za trgovino.

Razvoj trgovske gremijalne šole v Škofji Loki.

V vezi z lepim napredkom obrtne nadaljevalne šole v Škofji Loki, ki je slavila lani svoj tridesetletni obstoj, se je s strani trgovskih krogov neposrednega škofjeloškega okoliša opetovano porajala želja po ustanovitvi sličnega učnega zavoda za do- raščajočo trgovsko mladino doma; še posebno, ker so vajenci izgubljali precej dragocenega časa z obiskovanjem šole v le dovolj oddaljenem Kranju in je tudi Škofja Loka imela zadostno število gojencev za otvoritev trgovske nadaljevalne šole. Ker s te strani ni bilo ovire za vzpostavitve strokovne prosvetne ustanove, je pododbor gremija trgovcev v Kranju s sedežem v Škofji Loki pokrenil vse, da se je pričelo s poukom prvič v početku oktobra 1927. Konstituiral se je za gremijalno šolo odbor gg.: predsednik Anton Savnik, tajnik Potočnik Janko, blagajnik in zastopnik TOI Kašman Anton, odbor- nika Deisinger Josip in Bergant Ivan.

Vpisalo se je v prvem šolskem letu 16 gojencev, ki so brižno in redoma prisostvovali predavanjem. Prvi letnik je bil dovršen s prav lepim uspehom. Šolo so obiskovali vajenci in vajenke iz Škofje Loke, Stare Loke in Trate; vsi v območju oddaljenosti 3 km od šolskega poslopja deške šole. Predavatelji gg. prosvetni referent Vinko Zahrastnik, sedanji šolski upravitelj v Cerknici Leopold Hladnik, učitelji Debeljak Vojteh, Gabrijel Janežič in učiteljica srbohrvaščine gđc. Laly Wrischerjeva so obdelali knjigovodstvo, zemljepis, tr-

govsko računstvo, korespondenco, lepopis, srbohrvaščino in nemščino. V nadaljevanju v šol. letu 1928-29 se je priključilo še trgovsko in menično znanstvo s predavateljem g. Rudolfom Horvatom.

Trgovsko gremijalno šolo je v prvih letih postojala vodil z uveljavljeno skrbnostjo in večšo roko g. Zahrastnik; sicer pa je celotni učiteljski zbor storil vse, da se novoustanovljena šola uspešno in vajencem koristno uveljavi. Z vsega početka so bili ustvarjeni stiki s takratnim velikim županstvom, inšpektorjem za strokovno šolstvo inž. Preslom, zbornico TOI, Gremijem trgovcev v Kranju, predvsem pa s krajevnimi gospodarskimi korporacijami.

Instrukcijski tedenski pouk je bil podan v šolskem letu 1929-30; letos pa je šola zopet v izdatnejšem obsegu otvorjena. Tedenskih predavanj 5 ur, vodita učitelja gg. Horvat in Debeljak. Na plodovitem razvoju šole je v vestni brigi pododbor gremija, ki nosi vse materijalne obveznosti. Trgovska nadaljevalna šola pa je v stalnem programu, da je le zadostno število učencev.

S pridobitvijo trgovske šole je naše starodavno mestce zopet napredovalo v členu prosvetnih ustanov, ki dajejo mladostnikom prosvetljenosti in naukov za uspešen procvit v samostojnih letih.

Škofjeloški mladi trgovski prosvetni ustanovi želimo v njenih stremiljenjih in težnjah tudi v bodoče največ uspehov in sreče.

Po svetu

Poštna hranilnica. Na koncu decembra 1930 je imela poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije 127.960 vlagateljev z 200.200.000 dinarji vlog. Pri centrali v Beogradu ter pri podružnicah v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Skoplju se vodi 19.193 čekovnih računov. Čekovni promet je znašal v decembru 5854 milijonov dinarjev, vloge pa 979 milijonov dinarjev.

Več sto selektorjev na reparacijski račun je naročila Jugoslavija v Nemčiji. Nekaj jih je že prišlo in so jih že pričeli razdeljevati.

Zveza opekarn v Donavski banovini bo naprosila vlado, naj dela na to, da se odpravi ogrska uvozna carina na našo opeko. Naš izvoz trpi v prvi vrsti vsled rumunske konkurence, koje izdelki morejo biti v Ogrsko importirani brez carine.

Položaj industrije kavčuka v tekočem letu se ocenjuje v Ameriki ugodneje kot je bil v preteklem letu.

Carinska zveza Francija - Nemčija mora biti prvi korak do evropske carinske zveze; tako poroča odsek za evropsko carinsko zvezo, ki je študiral razmere na Dunaju, v Pragi in v Berlinu. Na načrtu carinske unije med imenovanimi državama se pridno dela.

Brezposelnih v Italiji je po zadnjih podatkih 642.000, med njimi 480.000 moških.

tudi novi eksportni konkurenti, tako Ogrska, Japonska in Rusija. Nemčija je mogla doslej zadovoljivo uspevati; v preteku par let je prišla, za Avstrijo, na drugo mesto dobaviteljev Jugoslavije in je med dobavitelji Grčije na tretjem mestu. To mesto obdržati ji ne bo lahko že zato ne, ker se bo morala pri bodočih pogodbah z balkanskimi državami ozirati na njim nasprotujoči si zahtevi: zaščita domače industrije, ki naj se razvije, hkrati pa nakupni pogoji za poljedelske pridelke istih držav. Zankrat vlada industrijski protekcionizem, ki je v čudnem nasprotju z zahtevami »agrarnih« držav, izraženimi na raznih konferencah zadnjega časa. Iz te zamatnosti dobiti izhod bo možno le tedaj, ko si bomo na jasnem glede razmejnitve industrijskega protekcionizma. Tako hamburški list.

Začasna prepoved izvoza oranž iz Španije ima namen, da štiti dobri sloves španskih oranž, ki so letos vsled zmrzali mnogo trpele.

Glede znižanja mednarodnih poštних tarif je izdelala Mednarodna trgovska zbornica poseben osnutek in je obvestila vse narodne odseke, da bo pariška konferenca od 17. februarja t. i. posvečena v prvi vrsti temu vprašanju.

Snja Viscosa je sedaj že v tretjem štadiju saniranja. Bodoča knjižna vrednost obratov bi znašala po sanaciji 300 milijonov lir.

Produkcija piva v Avstriji v letu od 1. sept. 1929 do 31. avg. 1930 je dala v 129 obratih 5.380.000 hl; v prejšnji kampanji je bilo produciranih v 134 obratih 5.270.000 hl piva.

General Motors so prodali v preteklem letu čema in v inozemstvu 1 milijon 174.115 osebnih in tovornih avtomobilov, to je za ca 38 odstotkov manj kot v letu 1929 z 1.899.267 kosi. Doma je bilo nazadovanje 32odstotno.

A. E. G. bo razdelila 7-odstotno dividendo; lani je bila dividenda 9-odstotna.

Izvoz čeljev iz Nemčije je bil v preteklem letu s 3.910.000 pari v vrednosti 39.840.000 mark rekorden; uvoz je znašal samo 846.680 parov v vrednosti 9 milijonov 460.000 mark.

Avstrijska produkcija surovega železa je padla pod 20 odstotkov normalne zaposlenosti.

Banke in hranilnice v Pragi so z veljavnostjo od 1. februarja znižale kreditno obrestno mero za ¼ do ½%, debelno za 1¼%; s tem so se že vnaprej prilagodile morebitnemu znižanju oficialne obrestne mere.

40.000 km novih cest v U. S. A. s stroški več kot 816 milijonov dolarjev hoče zgraditi ameriška vlada v okviru delovnogospodarskega programa.

Razvrednotenje srebra se še kar noče ustaviti; nadaljnji razvoj zavisí od političnih dogodkov v Kitajski in Indiji, ki sta najvažnejši odjemalki srebra.

»Banca d'Italia« je dobila pravico izdajanja bankovcev podaljšano do 31. decembra 1930.

»Ford Italiana, Società Anonima« se imenuje odslej dosedanja »Ford Motor Comp. d'Italia S. A.«

Obtok bankovcev v Nemčiji v znesku 3756 milijonov mark po zadnjem izkazu Nemške Državne banke je bil krit s 65 odstotki.

Rusi so v Indijo zopet prodali večje množine sladkorja, in sicer precej pod običajno ceno.

Industrijalizacija balkanskih držav.

Zagrebski »Morgenblatt« je priobčil zanimiv članek o gornji temi, ki ga je spisal v »Hamburger Fremdenblatt«-u njegov balkanski dopisnik I. R. K. Beremo:

Pri vseh balkanskih državah razen Albanije se opazijo znaki močne volje po industrijalizaciji. Pri tem moramo razlikovati med željo, da se domače surovine predelajo v fabrikat, in pa med željo, da se na vsak način ustvari industrija. Razumeti bi se dalo na primer, če hoče Jugoslavija veliki izvoz svojih rudnin omejiti in jih sama predelati. Čisto drugačna je pa slika, ki nam jo nudi n. pr. jugoslovanska cementna ali porcelanska fabrikacija; ta industrija je bila prevzeta večinoma iz bivše monarhije in igra v jugoslov. gospodarski bilanci tem pomembnejšo vlogo, ko predstavlja n. pr. cementna industrija Jugoslavije ca. 1 odstotek svetovne produkcije. V prometu z drugimi balkanskimi državami je znala ta industrija izriniti konkurenco zapadnih držav zmeraj bolj, kar ji je bilo omogočeno vsled manjših mezd in manjše voznine. Od 54.000 ton cementa n. pr., ki ga je uvozila Grčija do konca septembra 1930, je prišlo na Jugoslavijo več kot 25.000 ton; od 20-2 milijonov drahem v istem času importirane stavbne keramike je prišlo na Jugoslavijo 12-8 milijonov, in čeprav si je v tem predmetu mogel nemški uvoz opomoči, predstavlja vendarle samo četrtino jugoslovanskega.

To je samo en primer emancipacijske volje balkanskih držav. Še bolj se pozna ta volja morda v tekstilni industriji: Ni je države na Balkanu, ki ne bi polagala največje važnosti na lastne tekstilije in ki ne bi štela produkcije s carino tudi pri pomanjkljivi kvaliteti (Zagrebski list pripravlja tu: Jugoslavija producira že prav lepe kvalitete; samo v Jugoslaviji je navedeno število volnenih vreten s 55.000 in število bombaževih vreten s 121.000). Tudi v Bolgariji in Turčiji obstoji močna propaganda za domače blago in je nošnja domačih izdelkov večkrat narodna dolžnost. Enako postopanje se opazi tudi pri drugih industrijah, tako n. pr. pri svileni, kemični, farmaceutični, usnjeni.

Če se vprašamo, kam vodi ta razvoj, vidimo spricho splošne gospodarske krize kot prvi vtis negotovost v odgovoru na vprašanje: Agrarna država ali industrijska država. Razen Bolgarije — in zmeraj tudi razen Albanije — so vse druge države vodile popolnoma nejasno gospodarsko politiko. (K temu pristavlja zagrebski list: Gospodarskopolična usmerjenost Jugoslavije se je v zadnjih dveh letih izrazila z rastočo jasnostjo kot eksportna politika.) To se n. pr. dobro čuti v Grčiji, kjer so se odločili, da strokovne komisije ugotovijo, katere industrije in kateri obrati morejo veljati kot življenja zmožni.

Ne smemo pa s tem računati, da se bo industrijalizacijski val polegel. Dalje moramo priznati, da nobena še tako prebrisanu sklenjena trgovska pogodba ne more te volje predreti. Zdi se, da iščejo razne države druga sredstva, da ali nadaljnjo izgradbo industrije ovirajo ali pa se je samo udeležijo, če drugače ne gre. Ravno Francija hoče ponuditi sedaj balkanskim državam kredite v večji izmeri kot doslej in si prav tako kot Anglija z dovoljevanjem kreditov državno kontroliranim bankam zagotavlja določeno večjo prodajo onih izdelkov, v katerih pride domača konkurenca komaj v poštev.

Tako so angleški funti, delujoči v Grški Narodni banki, dosegli, da se preko Poljedelske banke proda dosti več določenih angleških strojev kot doslej; francoski vpliv je dosegel, da navedemo le en slučaj, da je bilo prodanih leta 1929 do septembra v Grčiji le za 200.000 drahem francoskih poljedelskih strojev, v preteklem letu v istih mesecih pa za 4.700.000 drahem. Amerika je napravila v Rumuniji močen in uspešen sunek na polju elektrifikacije, Italija je poslala v boj skupino grofa Volpija, da doseže koncesije v Turčiji in Grčiji, pri čemer tvori Banca Commerciale Italiana izpadna vrata.

Dočim je ubrala Francija obe poti, morajo drugi interesenti podpreti industrijalizacijsko voljo Balkana s kapitalom, pri čemer so si poiskali doslej pač le zdrave industrije. Kdor ne more iti ne po eni in ne po drugi poti, temu v dolednem času na Balkanu gospodarsko ne bo šlo lahko in gladko. To tem manj, ker se hočejo utrditi na Balkanu

Iz carinske prakse.

Piše Just Piščanec, carinski posrednik.

XXXVIII. Odločba državnega sveta št. 41.249/28 z dne 16. oktobra 1930.

Dne 12. marca 1928 sem prijavil za uvozno carinjenje za tvrdko S. 1 koš 62,5 kg, neto 56,5 kg, pod naimenovanjem »vsi ostali metaloidi, v koliko niso nikjer imenovani iz tar. p. 222« po 30 Din v zlatu. Carinarnica je pri pregledu vzela vzorce blaga ter ga poslala na analizo v svoj kemični laboratorij. Ta je našel, da se roba ima »pravilnejše« deklarirati kot »neorgananske spojine, nikjer imenovane s sladkorjem, ferrum oxydatum, s 83% sladkorja iz t. p. 222 a 30 Din poleg naplačila državne trošarine na ugotovljeni procent sladkorja.«

Pri zaslišanju sem konstatiral, da se je enako blago do tedaj carinjvalo brez vsakega pribitka za sladkor ter da moja prijava odgovarja popolnoma tekstu t. p. 222. Očividno, da je izvid kemičnega laboratorija pogrešen, ker ferrum oxydatum z več nego 10% sladkorja se v farmacevtski sploh ne izdeluje. Tudi v fakturi da je dobavljen ferrum oxydatum in ne ferrum saccharatum, kakor presumira carinarnica. Tudi je isti kemik pri predanalizi robo označil kot »brez sladkorja« ter mora vsled tega on ositi sam posledice za eventualno napačno prijavo.

Ker v moji prijavi nisem označil, da prijavljeni preparat vsebuje sladkor, me je carinarnica kaznovala na plačilo Din 1192,50 kazni, Din 234,50 trošarine in Din 200—obsodne takse.

Proti obsodbi sem prijavil priziv na ministrstvo ter v njem poudarjal sledeče momente: a) Da je carinarnica do tedaj isto robo in za isto stranko vedno ocarinjvala po t. p. 222 brez vsacega trošarinskega dodatka za sladkor. S svojo prakso je torej carinarnica deklaranta utrjevala, da je moral robo tako prijaviti, kakor je to do tedaj carinarnica vedno zahtevala. Iz tega vidika ne more torej biti govora o kakem kaznjevanju deklaranta, ker je tega carinarnica sama zapeljevala, da je blago tako prijavil, kakor je to smatrati za pravično. V rešenju se to stanje ni z ničemer izpodbilo.

b) V fakturi ni označbe (saccharatum) ter je celo carinski kemik, predno se je sestavila prijava, izjavil, da

se roba carini po tar. p. 222 in se je njegova prijava smatrala za pravilno in točno. S takim postopkom je torej carinarnica sama utrjevala deklaranta v mnenju, da je robo prijavil pravilo. Če je potemtakem kje krivec, se mora pripisati krivda carinarnici, ne pa deklarantu.

c) Ne morem smatrati za resen niti razlog, ki ga rešenje navaja, da namreč okolnost, da je carinarnica izvršila že več odprav enake robe brez vplačila trošarine, nima vpliva na konkreten primer, pa če bi bila carinarnica kaj takega s pogrešno vporabo tarife tudi storila! Tak argument je pač v stanu vplivati demoralizirajoče na vsakogar, ker se za carinarnice reklamira »možnost pogreškov«, a se ista možnost deklarantu očito odreja. Rešenje samo govori o »pogreškah«. Zakonodajalec je pa za pogreške v carinskem postopku statuiral kazni po čl. 177, nikakor ne po čl. 166. car. zak. Tudi iz tega vidika ni izrekanje kazni za naš slučaj v zakonu nikjer osnovano.

Državni svet je na to tožbo izdal odločbo št. 41.249/28 z dne 16. oktobra 1930 ter o stvari razsodil:

Državni Svet..., je našao, da je žalilac kaznjen zbog toga, što u deklaraciji nije označio, da sporna roba sadrži u sebi 83% šećera, dok je zvaničnim pregledom nadjeno, da je tarifsko naimenovanje robe bilo pravilno.

Medjutim označavanje toga procenta šećera nije bilo obavezno za deklaranta po opštoj carinskaj tarifi. To se vidi iz br. 222. uvozne tarife, pod koji spada sporna roba, a u kome nema ni pomena o procentu šećera. Prema tome u ovome slučaju nedostaje jedan od bitnih elemenata netačne prijave kakvoće robe, neslaganje robe sa prijavo u deklaraciji, pa pošto je, naprotiv, ta prijava bila taifskri odredjena, deklarant nije učinio krivicu iz čl. 166. car. zak., te nije bilo zakonskog osnova, da se kazni po tome čl. 166. Jer krivica netačne prijave kakvoće robe postoji jedino u slučaju kada se zvaničnim pregledom po čl. 40. car. zak. nadje da prijava u deklaraciji nije tačna, t. j. da ne odgovara tarifskom naimenovanju robe.

Zbog toga osporeno rešenje ima se poništiti, pa IV. odeljenje Drž. Saveta rešava: da se poništi rešenje Ministra finansija Obr. 20.284 od 7. nov. 1928. godine.

(Dalje prihodnjič.)

Nemška trgovinska politika.

Nemški državni tajnik Trendelenburg je podal pred kratkim ob priliki razprave o budžetu gospodarskega ministrstva v budžetnem odboru daljši referat o nemški trgovinski politiki. Izvajal je:

Nemška zunanja trgovina kaže sicer v l. 1930. nazadovanje v primeri z l. 1929., toda kljub temu je izvoz nemških industrijskih izdelkov še vedno dovoljen in še celo narašča. Radi tega je razumljivo, če zahteva nemška industrija, da se mora današnji sistem trgovinskih pogodb obdržati. Ta zahteva je odločilna za vso nemško trgovinsko politiko in bo trajala vse dotlej, dokler ne bo dobila nemška industrija garancij, da se bo uspešneje razvijala, če se uvede sistem največjih ugodnosti ali pa preferencialni sistem. Baš za ta sistem obstoja veliko vprašanje, ali bi agrarne države, ki se zanj najbolj potegujejo, v resnici tudi one hotele dati kake protiučelnosti. V zadnjem času pa se javlja še novo vprašanje, t. j. vprašanje reciprocitete. So namreč države, ki sploh ne sklepajo tarifskih trgovinskih pogodb, kakor n. pr. USA in Anglija in ki se radi tega okoriščajo z vsemi znižanjimi, ki jih ena država nudi drugi. Toda, če bi se uvedla reciprociteta, bi to imelo za posledico kontingentiranje blaga z znižanimi carinskimi postavkami in razen tega še nesigurnost v kalkulaciji pri izvozu.

Radi tega, zaključuje Trendelenburg, je nezaupanje proti sistemu največje ugodnosti neopravičeno in ravno ta si-

stem je pripomogel Nemčiji, da lahko prodaja na svetovnih tržiščih svoje proizvode, ne da bi se bač konkurence in da istočasno lahko zahteva posebne carinske ugodnosti za predmete, katere ona sama ne izdeluje.

To stališče Nemčije je važno za nas predvsem radi tega, ker je bilo stališče Nemčije odločilnega pomena pri razpravah v Društvu narodov glede uvajanja preferencialnega sistema za vzhodno-evropske agrarne države, v katere izvažajo Nemčija velik del svojih industrijskih proizvodov.

PLOVNA POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN RUMUNIJO.

Med jugoslovanskimi in rumunskimi paroplovnimi družbami se vršijo pogajanja v svrhu uvedbe kolikor mogoče ugodnih zvez med obema državama. Če bodo pogajanja uspela, bo neka jugoslovanska družba uredila redni promet na progi Sušak—Krf—Atene—Solun—Carigrad—Varna—Konstanca. V obratni smeri bo promovovala neka rumunska družba.

PRODUKCIJA SLADKORJA V JUGOSLAVIJI.

Leta 1920 je znašala naša sladkorna produkcija 2017 vagonov, l. 1924 že 12.280 vagonov, l. 1925 samo 5698 (suša), l. 1926 7017, l. 1927 7614, l. 1928 zopet 11.595 in v kampanji 1929/30 ca. 14.000 vagonov. Letna poraba v Jugoslaviji je krita, kakor vemo, z 9000 vagoni. Obstoječe osmere tovarne zaposlijo v kampanji, ki traja 90 do 100 dni, ca. 8000 delavcev.

Telefonski promet odprt s celo Nemčijo.

Ministrstvo za gradbe je izdalo odlok št. 71.315 od 9. decembra 1930, ki pravi:

»Gospod minister za gradbe je z rešenjem P. T. št. 71.315 od 30. novembra t. l. izvolil odobriti, da se od 1. januarja t. l. naprej iz vseh krajev, ki že imajo telefonski promet z Nemčijo, ali pa s katerimi se bo šele otvoril, lahko vrši ta promet z vsemi kraji v Nemčiji.

Ker je Nemčija razdeljena na več pasov in se telefonski promet z Nemčijo vrši v dveh različnih smereh z različnimi nemškimi terminalnimi pristojbinami, se glede določevanja pristojbinske enote postopa tako-le:

Važnejši (posredujoči, z direktnimi mednarodnimi zvezami) telefoni dobe knjigo »Spisak nemških telegrafov (telefonov)«, v kateri označuje prva številka izpod naziva telegrafa številko taksnega kvadrata. Da bi ti telefoni mogli ugotoviti, v katerem pasu leži nemški kraj, s katerim se vrši pogovor, dobe tudi »Spisek števil taksnih kvadratov in pasov v Nemčiji«. Smeri odpravljanja sta v tem spisku označeni z »I« in »II«, pri čemer označuje »I« smer preko Avstrije, oziroma preko Madžarske in Avstrije, »II« pa smer preko Madžarske in Češkoslovaške. Kličeča centrala zahteva od posredujoče centrale, naj ji pove, katera od teh dveh smeri je bila uporabljena. Primer: Neki naročnik v Beogradu prijavi pogovor z naročnikom centrale Hannover. Da bi uslužbenec mogel ugotoviti, v katerem pasu leži mesto Hannover, pošlje v spisku nemških telegrafov Hannover, izpod katerega stoji številka taksnega kvadrata 1044. Potem vzame spisek števil taksnih kvadratov in pasov v Nemčiji, v katerem dobi pri številkah 1043—1047 v isti vrsti na desni strani v prvem stolpcu številko 5, v drugem pa številko 4. Potemtakem se mora, če bi bila zveza normalno napravljena preko Budimpešte in Dunaja, vzeti ona nemška terminalna pristojbina, ki je predpisana za 5. pas, če bi bila za to zvezo redna smer (pravce) preko Madžarske in Češkoslovaške, pa terminalna pristojbina za 4. pas. Naknadno se izda navodilo, katera od teh dveh smeri (pravcev) naj se za kateri del Nemčije smatra za redno.

Sestavni deli pristojbinske enote so:

Terminalni jugoslovanski in nemški:
za I. pas 1-50 zl. fr.,
za II. pas 2-10 zl. fr.,
za III. pas 2-70 zl. fr.,
za IV. pas 3-30 zl. fr.,
za V. pas 3-90 zl. fr.,
itd. za vsak nadaljnji višji pas 60 zlatih centimov več.

Tranzitni:

avstrijski 1-80 zl. fr.,
madžarski 1-50 zl. fr.,
češkoslovaški 2-40 zl. fr.

Manj važni telefoni (s slabšim prometom, ki nimajo direktnih mednarodnih zvez), za katere se ne pošlje spisek nemških telegrafov in spisek števil taksnih kvadratov in pasov v Nemčiji, zahtevajo v vsakem slučaju od posredujoče centrale, ki razpolaga s temi podatki, obvestilo o znesku pristojbinske enote.

Glede na prednji odlok ministrstva povdarja direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani v posebni okrožnici, da velja otvoritev telefonskega prometa s celo Nemčijo samo za one naše telefone, ki že imajo odprt telefonski promet s kakim krajem v Nemčiji, v bodoče pa tudi za one telefone, pri katerih se bo promet z Nemčijo šele otvoril.

Terminalna taksa za Nemčijo se računa po pasu, v katerem leži kraj v Nemčiji, za Jugoslavijo pa po pasu, v katerem leži kraj v Jugoslaviji.

Od krajev v naši državi, ki imajo odprt promet z Nemčijo, leže telefoni Celje, Ljutomer, Maribor, Meža, Sevnica, Soštanj, Zidani most in Zalec v I. pasu s terminalno takso 1-50 zl. fr., telefoni Bled 1 in 2 in

Ljubljana pa v II. pasu s terminalno takso 2-10 zl. fr.

Pristojbinska enota za pogovor Bled-Hannover n. pr. se izračuna takole:

Jugoslovanska terminalna taksa za II. pas 2-10 zl. fr., nemška terminalna taksa za V. pas 3-90 zl. fr., avstrijska tranzitna 1-80 zl. fr.; skupaj 7-80 zl. fr.

DRŽAVNA TOVARNA ŽELEZA V BOSNI.

Vsli iz Beograda poročajo o zaključku pogajanj med Jugoslovansko vlado in češkoslovaškim podjetjem v Vitkovicah glede zgradbe velike državne jugoslovanske tovarne v Bosni. Češkoslovaško podjetje bo zgradilo v ozemlju med rudniki Ljubija in Vareš, bogatem na železni rudi, veliko tovarno železa, ki naj zadošča vsem modernim zahtevam. Glede gradbenih stroškov so se tako pogodili, da bo dobivalo češkoslovaško podjetje toliko let železno rudo iz Jugoslavije, da bo dolg poplačan. Gradbeni stroški so proračunjeni na 500 milijonov Kč.

DVIG KULTURE TOBAKA.

Uprava državnih monopolov v Beogradu je sklenila razširiti pridelovanje tobaka, zlasti v Hercegovini in v Južni Srbiji. Monopolna uprava je zgradila v preteklem letu več velikih modernih tobačnih magacinov. Za tekoče leto so nameravane enake zgradbe. Tobačne vrste za domačo porabo in za eksport bodo standardizirane, kar je popolnoma prav.

TRGOVINA MED JUGOSLAVIJO IN HOLANDIJO RASTE.

Povodom jugoslovanske decemberske razstave v Amsterdamu je govoril predsednik jugoslovanske-holandske trgovske zbornice v Rotterdamu, van Dam, o trgovskih stikih med Jugoslavijo in Holandijo. Hvalil je stroge kontrolne ukrepe Jugoslavije, ki so jugoslovanskemu eksportu zelo v dobro. Gospodarski publicist Vriew je poudarjal, da je izvoz Jugoslavije v Holandijo narasel v preteklem letu 1930 za 275 odstotkov, izvoz Holandije v Jugoslavijo pa za 91 odstotkov. Ti podatki pa še niso popolni. Kajti jugoslovansko blago, ki gre preko Soluna in Braile, se ne označa kot jugoslovansko, temveč kot grško ali rumunsko.

ZADRUŽNIŠTVO IN POLJEDELSKE ZBORNICE V JUGOSLAVIJI.

»Monopolni Glasnik« v Beogradu razmotriva vprašanja pripravljajočih se zakonskih načrtov o zadrugah in o ustanovitvi poljedelskih zbornic. Število zadrugarjev v Jugoslaviji je cenjeno na 500.000. Če zastopa 1 zadrugar 1 rodino, ki jih je v Jugoslaviji ca. 2.260.000, vidimo, da je 24,3% gospodarstev organiziranih v zadrugah. Po drugem računu je v zadrugah zastopanih 17,3% prebivalstva Jugoslavije.

ZIVINOREJA V ARGENTINI.

Prvič po 16 letih se je izvršilo letos zopet štetje živine v Argentini. Zadnje štetje je bilo leta 1914. Rezultati štetja so prav zanimivi. Goveje živine so našli 31.973.802 glav, za 6.107.039 glav več kot leta 1914. Govedoreja je n. pr. v provinci Buenos Aires dosegla tako visoko stopnjo popolnosti, da more po mnenju angleških strokovnjakov konkurirati z vsako evropsko državo. — Ovac so našli 43.083.900, približno toliko kot leta 1914 s 43.225.452 kosi. Ovejerejo potiska govedoreja zmeraj bolj proti jugu. — Za prašičerejo se v Argentini ne menijo dosti, če primerjamo število prašičev s številom goveda ali ovac. Vendar je pa njih število naraslo v 16 letih za več kot 800.000 glav na 3.763.693. Najbolj se za prašičerejo zanimajo province, bogate na goveji živini: Buenos Aires, Cordoba in Santa Fé. — Konjski material Argentine se more danes prištevati med prvovrstni svetovni material. Poleg imenovanih treh provinc imenujemo tu še provinco Entre Rios. Konj je bilo leta 1914 8 milijonov 323.815, letos so jih našli 9.839.463, torej dosti nad številom leta 1914, za 18 odstotkov.

»Agrippa«.

Po svetovni vojni so zahtevale nastale razmere v trgovstvu silen razmah knjigovodstva. Potreba je ustvarjala celo vrsto teoretskih sistemov in form knjigovodstva, obenem tudi celo vrsto praktičnih tehničnih pripomočkov, ki so po svoje tudi neke vrste sistemi. Od inteligence podjetnik in od vrste podjetja je odvisno, kako je organizirano knjigovodstvo v pravem pomenu besede in s kakšnimi tehničnimi pripomočki si bo olajšal neizbežno in zakonito delo.

Moder knjigovodja si bo ustvaril najprvo knjigovodski sistem (enega izmed sto sistemov in form dopike), nato se bo takoj ozrl po raznih tehničnih pripomočkih, ki mu jih nudi danes svetovni trg. Vsaj vsak strokovnjak dobro ve, da je brez teorije slaba praksa in da je teorija brez prakse mrtva abstraktna stvar. Teorija oživi, kadar se uveljavlja v praksi. Tako v medicini, kemiji in tako v tehniki in baš tako tudi v knjigovodstvu. Teorija in praksa pa imata danes jasno tendenco, ki jo imenujemo neosinkronizem. Ta tendenca stremi iz teoretske stran: približevati delo poslovne dobe bilanci in isto najhitreje in z največjo lahkoto izdelati, ter iz vidika prakse nuditi največji pregled v detajlnem poslovanju. Jasen pregled ne sme nikoli zatemniti, delo med poslovno dobo mora biti lahko in izvrševanje hitro, toda vseskozi točno. Če se ozremo po knjigovodski praksi, vidimo, da je nastalo po svetovni vojni mnogo sistemov tehničnih pripomočkov. Vsi pa streme za tem, da prihranijo knjigovodji največ prostora in časa, obenem mu pa napravljajo posel lahak. Ze davno znana kartoteka se je kaj hitro udomčila, ali izkazalo se je, da zavzema kartoteka sicer res vedno enak prostor in da ni potrebno voditi težkih in neokretnih knjig, toda napraviti v kartoteki med kartami zmešnjavo ali pa celo karto izgubiti, je kaj lahko. Karte dvigniti je sicer prijetno, ali ustavlja jih na isti prostor nazaj, je težje, še težje je iskati izgubljeno karto. Potreba prakse je zahtevala posamezne karte vezati. Nastali so novi sistemi kart, ki so bile med seboj zvezane. Spravljenje v najrazličnejših zabojih, ki so pa zavzemali mnogo prostora, in knjiženje v take karte je zahtevalo posebno ne bogve kako prikladno telesno držo. Razni kardeksi, kartofili, kartografi in tako dalje, so se pojavili na svetskem trgu. Vsak izum je treba izboljševati toliko časa, da dobi končno svoje specifično obliko. Oblika mora biti enkrat povsem dovršena. Moderne pomožne knjigovodske knjige so dobile svoj prvi tip z izumom Agrippa, ki ga je postavila na evropski trg Nya Aktiebolaget Galco v Stockholmu.

Kaj je Agrippa? Agrippa je knjiga, ki jo rabimo za: saldokonte debitorjev, saldokonte kreditorjev, žirokonte, skontne blaga, rimes, trat, efektov, režije, zgubo in dobiček, in sploh za vse partikularne račune ali poštve. Še več. Agrippa je knjiga, ki jo uporabljajo danes v vseh evropskih državah večja društva, politična, humanitarna, sportna, gospodarska in prosvetna; sploh

društva, ki imajo večji krog plačujočega članstva. Agrippa je knjiga in kartoteka obenem. Vanjo knjižimo ali vpisujemo kot v vsako drugo knjigo, torej zahteva najnormalnejšo telesno držo. Agrippa je kartoteka, kar pomenja, da ostane vedno enako močna, tudi ako se konti množe. Transporti so nepotrebni, ker odlagamo popisane karte v registraturo ali arhiv. Nakupičenje še napol uporabnih saldokontov torej odpade. Še več nudi Agrippa knjigovodji. Treba jo je le odpreti in z enim pogledom vidimo vsa imena klientov ali konzumentov ali članov. Indeks je nepotreben. Le pritisk na začetno črko imena in cela vrsta kontov leži pred knjigovodjo. Zapiramo in odpiramo Agrippo kot knjigo, ali ta knjiga je kartoteka z vedno vidljivimi folijami in vezanimi kartami, ki pa se dajo odstraniti le, ako nanesse potreba.

Izmed vseh dosedanjih izumov tehničnih pripomočkov h knjigovodstvu je danes gotovo Agrippa ona, ki je dosegla višek, ki vodi, ki je moderna in ki odgovarja prav vsem zahtevam administracije. Agrippa je torej zadnja moda. Trajna moda, ki jo je težko nadomestiti. Kdor jo je videl, si jo je zaželel. Ne zahteva nobenega posebnega studija, ni kakšnega specialnega priučevanja. Knjigovodja pristopi k Agrippi in izreče: veni, vidi, vici. Takoj je uporabna. Agrippa ne zahteva nikakega posebnega knjigovodskega sistema. Najsi vodi trgovce najprimitivnejše enostavno knjigovodstvo ali pa konglomerat najrazličnejših sistemov in form, Agrippa bo rabil vedno. Tajnik in blagajnik društva, trgovec, knjigovodja, organizator, katerekoli vrste podjetnik, vsak bo izprevidel, da je Agrippa višek modernih knjigovodskih tehničnih priprav. Permanenten pregled, pridobitev na času, sigurnost v knjiženju, prihranek na prostoru, neomajena možnost razširjenja, stalne dimenzije, kontrola, prihranek indeksa in vpisovanja vanj, stalna celota, mali stroški, najbolj opominjalni sistem, zdrava in normalna telesna drža, so momenti, ki dajo jamstvo, da je Agrippa dosegla vrhunec na po-

lju kartotečnega knjigovodstva. Mirno se lahko za enkrat izrazimo: non plus ultra.

BETHLEN O SODELOVANJU AGRARNIH DRŽAV.

Ogrski ministrski predsednik grof Bethlen piše v »Az Est«-u o kooperaciji agrarnih držav Jugovzhodne Evrope sledeče: Prvi korak k tej kooperaciji je bil napravljen na konferenci v Bukarešti, ki sta ji sledili konferenci v Varšavi in zopet v Bukarešti. Ne gre za osnivanje agrarnega bloka, temveč le za sodelovanje agrarnih eksportnih držav Vzhodne in Južne Evrope. Dve najvažnejši programni točki te kooperacije sta: **Enotno vnovčenje pridelkov in preferenčni sistem.** Proti preferenčnemu sistemu je nastalo toliko ugovorov, da je na njegovo splošno uvedbo težko misliti. Nasprotno se pa more kooperacija onih agrarnih držav, ki imajo res skupne interese, udeležiti; in ta kooperacija se je v nekem pogledu deloma tudi že izvedla: v Varšavi je bila glede **agrarnih kreditov** sklenjena skupna akcija, ki bo imela gotovo tudi primeren zaključek.

NEMCIJA DRUGA EKSPORTNA DRŽAVA SVETA.

Pariški »Journal« prinaša članek izpod peresa Saint Bricea, v kateri le-ta ugotavlja, da je Nemčija kot izvozna dežela prvič **prekosila Anglijo** in da je sedaj med vsemi eksportnimi deželami sveta na drugem mestu; na prvem so U. S. A. Nemčija je eksportirala v preteklem letu za več kot 75 milijard frankov blaga in je dobavila na račun reparacijskih plačil za 10 milijard frankov. Trgovska bilanca preteklega leta izkazuje aktivnost 10 milijard frankov. »Tako velika je trgovska moč Nemčije,« pravi St. Brice, »čeprav šteje 4 milijone brezposelnih (sedaj že več) in čeprav dela industrija v počasnem tempu. Kakšna bi bila šele ekspanzijska sila Nemčije, če bi delala s polno intenzivnostjo! To vprašanje mora brezdvomno vznemiriti.«

Razno

Izvoz živine iz Jugoslavije v Francijo. Ta izvoz raste neprestano. Izvažajo se prašiči, živi in zaklani, dalje v zadnjem času mnogo ovac, jagnjet in zaklane perutnine. Izvoz so organizirale gospodarske in eksportne zveze v sodelovanje s Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov. Zlasti je treba paziti na ovojino (zabojino), težo in sortiranje perutnine. Ovce se izvažajo le zaklane, prašiči večinoma živi; v mesnicah Južne Francije jih zakoljejo in predelajo ter jih pošljejo na posamezne trge naprej pod jugoslovansko tvrdko. V večjih množinah se izvažajo v Francijo tudi jajca, ki dobijo tam dobro ceno.

Ogrske državne železnice. V preteklem proračunskem letu so imele ogrske državne železnice po uradni statistiki 286,700.000 pengö dohodkov proti 305,7 milijonom v prejšnjem letu. Dohodki iz osebne prometa so padli za 3 milijone pengö, oni iz blagovnega prometa za 4,2 itd. Skupni izdatki so izkazani za 285,000.000 pengö, leto prej za 5,96% več.

Rekordni pridelek pšenice v Rusiji. Poluradna cenitev ruskega pšeničnega pridelka govori o 31,500.000 tonah; ker je pred vojsko dober pridelek pšenice znašal pičlo 25 milijonov ton — in to ob veliko večji površini — bi bil omejen pridelek izredno velik. Skoraj gotovo se bo stvar dala razlagati tako, da so Rusi v »kolektivnem sektorju« polagali iz deviznih razlogov vse težišče na pšenico, skoraj gotovo na škodo rži ali krmil.

Bolgarija bo omejila pridelovanje sladkorne pese. Pridetek sladkorne pese in produkcija tekoče kampanje v Bolgariji sta bila zadovoljiva. Produkcija sladkorja je najbrž večja kot je bila lani. 15. decembra 1930 je bila cena sladkorja v domači prodaji znižana za poldrugi lev. Ker je pa vseeno sladkorja preveč, razmotriva vlada vprašanje, ali se ne bi dala produkcija sladkorne pese omejiti.

Inženerski naslov v Jugoslaviji. Zagrebška inženerska zbornica je razposlala okrožnico glede naslova »inženere« Opozarja, da se morajo nostrificirati vsi oni diplomski, ki niso bili dobljeni do 1. decembra 1918 na kakšni visoki šoli bivše Avstro-ogrske monarhije. Po jugoslovanskem nostrifikacijskem zakonu se morajo priložiti prošnji za nostrifikacijo overovljeni prepisi diplomov. Potrditev morajo izvesti jugoslovanska diplomatska ali konzularna zastopstva.

»Krupp d. d.« izkazuje za preteklo leto zgubo 253 mil. mark, dočim je prejšnje leto izkazalo še 10,9 mil. mark čistega dobička. Padle so skoraj vse produkcijske postavke: surovo železo 1,3 mil. ton (1. 1929 1,29), surovo jeklo 1,37 (1,59), valjano blago 1,02 (1,16), premog 7,8 (8), koks 2,4 (2,5), železna ruda 0,7 (0,75). Število delavcev in nastavlencev je padlo v preteklem letu od 68.000 na 57.500.

VINOCET

Tovarna vinskega kisa, d. z. o. z. Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis

iz prístnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higiensko najmodernejše urejena kislarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunejska cesta 1a, II. nadst. Telefon št. 2589.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špicerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dlžave s električnim obratom. Ceniki na razpolago!

- KNJIGOVEZNICA - K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE

ODJEMALNE

ŠTRACE

KNJIŽICE

JOURNALE

RISALNE

ŠOLSKE

BLOKE

ZVEZKE-MAPE

I. T. D.

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvrsuje najsolidnejše klišarna

ST-DEU

LJUBLJANA

DALMATINOVA 13

KVERTA "D-1" LJUBLJANA

Karlovška-c-2 Vojaški-pa-1

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA